

MMB201800000132

Bc. Tomáš Koláčný, člen RMB
radní pro oblast otevřenosti města a participaci obyvatel

Z7/35. schůze Zastupitelstva města Brna
konané dne 30. ledna 2018

**Informativní zpráva o průběhu 1. ročníku participativního rozpočtu
ve statutárním městě Brně**

Zpracovaly:

Mgr. Aneta Fialová
Ing. Petra Marcinišzyn
koordinátorky participace obyvatel

Předkládá:

Bc. Tomáš Koláčný
radní pro oblast otevřenosti města
a participaci obyvatel

Informativní zpráva o průběhu 1. ročníku participativního rozpočtu ve statutárním městě Brně

První ročník participativního rozpočtu statutárního města Brna – Dáme na vás – byl zahájen Výzvou participativního rozpočtu statutárního města Brna.

Výzva participativního rozpočtu statutárního města Brna 2017/2018

Výzva participativního rozpočtu statutárního města Brna pro ročník 2017/2018 (dále jen „Výzva“) byla schválena Radou města Brna 20. prosince 2016. Výzva definovala základní atributy pilotního ročníku, kterými jsou:

- celková uvolněná částka pro realizaci projektů v roce 2018, která činí 20 milionů korun
- maximální částka, za kterou mohou být realizovány projekty v rámci území jedné městské části, která činí 10 milionů korun
- maximální doba realizace bez zásahů vyšší moci, která činí 12 měsíců

Pro podávání návrhů projektů pro pilotní ročník nebyla stanovena žádná omezení. Realizace vítězných projektů v roce 2018 bude zajištěna ze strany města Brna nebo jeho organizací. Hlavním komunikačním nástrojem je samostatný web projektu damenavas.brno.cz, kde jsou zveřejňovány veškeré informace. U každého projektu musí být uvedeno jméno, příjmení a potřebné kontaktní údaje navrhovatele, které je úřad oprávněn ověřit. Projekty bylo možné podávat prostřednictvím webových stránek nebo písemně na stanoveném formuláři. Harmonogram participativního rozpočtu 2017/2018 byl stanoven následovně:

TERMÍN	PROCES
1.2.2017 – 31.5.2017	Podávání návrhů projektů
1.2.2017 – 30.6.2017	Veřejná setkání s občany
1.3.2017 – 30.9.2017	Posuzování projektů úřadem
1.10.2017 – 31.10.2017	Veřejná zvažování navržených projektů s občany
1.11.2017 – 22.11.2017	Hlasování občanů města Brna o projektech, které budou zařazeny do rozpočtu statutárního města Brna a realizovány
1.1.2018 – 31.12.2018	Realizace vítězných projektů

Proces participativního rozpočtu a náležitosti návrhů projektů se řídí Zásadami participativního rozpočtu statutárního města Brna (dále jen „Zásady“) a Výzvou viz výše.

Podávání návrhů a sběr veřejné podpory

Obyvatelé města Brna mohli podávat své návrhy projektů od 1. února do 31. května 2017. Zvolit mohli elektronickou cestu přes uživatelsky přívětivý webový formulář na portále damenavas.brno.cz nebo papírový formulář, který byl k dispozici na kontaktních místech a byl také ke stažení na webových stránkách damenavas.brno.cz. V pilotním ročníku participativního rozpočtu lidé podali přes 300 návrhů

projektů, 216 z nich pak vyhovělo Zásadám. Návrhy byly ve většině případů podány online přes webové stránky, pouze 14 projektů bylo podáno fyzicky přes papírový formulář.

K tomu, aby se úřad zabýval proveditelností jednotlivých projektů, bylo nutné získat dostatečnou podporu ze strany veřejnosti (stanoveno v Zásadách). Projekty musely získat minimálně 150 „líbí se mi“ v galerii projektů na webovém portále damenavas.brno.cz nebo mohli navrhovatelé projektů doručit písemně vyplněný podpisový arch s minimálně 15 podpisy pro jeden projekt. Většina navrhovatelů zvolila první možnost podpory ze strany veřejnosti, 36 z nich zvolilo podporu vyjádřenou doručenými podpisy. Na webových stránkách lidé zveřejněné projekty podpořili celkem 48 382 „líbí se mi“.

Veřejná setkání

Od února do března se konalo celkem deset úvodních veřejných setkání v deseti městských částech Brna. Všechna setkání byla odborně facilitována. V rámci setkání radní pro oblast participace obyvatel představil participativní rozpočet a popsal základní kritéria pro podání projektu, koordinátorka participace obyvatel následně demonstrovala, jakým způsobem se prostřednictvím webového portálu projekt podává. Následně probíhala facilitovaná diskuse nad možnými projekty pro danou městskou část a občané dostali prostor pro konzultaci svých návrhů. Dne 25. 4. se konalo setkání pro navrhovatele projektů, na kterém tři desítky navrhovatelů představily svůj projekt. Nad podanými návrhy a nejasnostmi lidé diskutovali s radním pro oblast otevřenosti města a participaci obyvatel a s koordinátorkou participace obyvatel. Veřejná setkání se stala nedílnou součástí participativního rozpočtu, která splňovala nejen informační, workshopový, ale také komunitotvorný prvek celého participativního procesu.

Posuzování proveditelnosti skrze stálou pracovní skupinu participativního rozpočtu

U 162 projektů, které získaly podporu ze strany veřejnosti, se posuzovala jejich proveditelnost. K proveditelnosti se vyjadřovali primárně členové stálé pracovní skupiny participativního rozpočtu (dále jen „SPS“), která byla pro tyto účely jmenována Radou města Brna. Členové SPS zastupovali jednotlivé odbory MMB. Ke všem posuzovaným projektům se vyjadřovali zástupci příslušných odborů MMB a také městské části, v případě, že byl na jejich území projekt navržen.

Nejčastější problémy s realizovatelností projektů byla: negativní stanoviska městských částí; důvody finanční (rozpočet překračoval limit 2 miliony korun) a časové (doba realizovatelnosti projektu byla delší než 12 měsíců); kolize s již připravovanými nebo realizovanými akcemi města. Vyjádření odborů a městských částí bylo průběžně zveřejňováno na stránkách damenavas.brno.cz v detailu příslušného projektu.

Důležité součásti komunikační kampaně – výstava a explainer

Pro větší povědomí o 83 proveditelných projektech, byla v rámci komunikační kampaně zvolena výstava projektů spolu s informacemi o brněnském participativním rozpočtu. Výstava byla k vidění od 15. října do 9. listopadu na náměstí Svobody a poté se přesunula až do konce finálového hlasování dne 22. listopadu na Malinovského náměstí. Pro účely srozumitelnější komunikace a prezentace o tom, jak bude finálové hlasování probíhat, bylo vytvořeno návodové video, tzv. explainer. Video bylo k dispozici na webu, Facebooku a YouTube stránkách Dáme na vás. „Tichou“ obdobou explaineru byl LCD spot, který běžel v prostředcích MHD.

Medailové setkání

Dne 24. října 2017 se v Sále zastupitelstva a v Rytířském sále Nové radnice uskutečnilo tzv. medailové setkání. Cílem setkání bylo na základě společného konsenzu účastníků ocenit tři projekty tzv. medailí, a tím těmto třem projektům dát výhodnou pozici jakožto prvních tří projektů ve finálové hlasovací galerii. Hlasování o medailových projektech bylo dvoukolové. V prvním kole přítomní v rámci hlasování lepili hlasovací samolepky libovolnému počtu projektů, ovšem vždy maximálně jednu pro jeden

projekt. Do druhého kola postoupilo 11 nejlepších projektů a jejich navrhovatelé je měli možnost znovu vlastními slovy veřejně představit. Druhé kolo hlasování mělo celkem čtyři části, ve kterých opět na základě udělování hlasovacích samolepek (maximálně jedna na jeden projekt) mohli přítomní podpořit své favority. V každé části hlasování vypadly vždy dva projekty s nejméně hlasy až byly v posledním kole známi tři vítězné medailové projekty. Ocenění symbolickou medailí si odnesly projekty: Altánek – tančírna v parku; Knihovna – pulzující křižovatka Starého Brna a Venkovní posilovna pro seniory na Novoměstské. Medailového setkání se zúčastnilo více než 200 lidí.

Finálové hlasování

V rámci prvního ročníku participativního rozpočtu města Brna proběhlo od 1. do 22. listopadu 2017 finálové hlasování o 83 proveditelných projektech. Hlasování se mohli zúčastnit pouze občané města Brna starší 18 let. Hlasovat bylo možné online na webových stránkách damenavas.brno.cz a také dne 14. listopadu 2017 od 10:00 do 20:00 hodin v Knihovně Jiřího Mahena na Koblížné ulici 4. Možnost fyzického hlasování využilo 114 občanů, ostatní hlasovali online. Hlasování probíhalo na základě ověření, že jsou hlasující skutečně občany města Brna. Občané mohli odhlasovat po zadání data narození a čísla občanského průkazu. Ověřování osobních údajů probíhalo online v reálném čase přes napojení na základní registr obyvatel. Osobní údaje byly následně zašifrovány do anonymního tokenu, který neumožnil zpětnou dešifraci ani ukládání dat. O výsledku hlasování rozhodlo 11 660 občanů města Brna. Výsledkem finálového hlasování je 16 vítězných projektů, které město Brno v roce 2018 započne realizovat.

Vítězné projekty participativního rozpočtu 2017/2018

- 1. Propojení Žebětína i horní části Bystrce s Kohoutovicemi pro pěší i cyklisty.**
- 2. Komunitní a volnočasové centrum se zázemím pro Kraví horu.**
- 3. Rozhledna Holedná**
- 4. Obnova topolové aleje v Řečkovících**
- 5. Záchody na Kraví hoře**
- 6. Grilovací místo v Novém Lískovci**
- 7. Skate park v Tuřanech**
- 8. Oživení přírodního amfiteátru Čertova rokle**
- 9. Knihovna – pulzující křižovatka Starého Brna**
- 10. Altánek – tančírna v parku**
- 11. Okružní vycházková trasa s alejí**
- 12. Industriální naučná stezka u řeky Svitavy**
- 13. Chceme příští zimu zase bruslit na dráze na Pryglu?**
- 14. Dobrodružné hřiště Halda**
- 15. Dětské hřiště s kavárnou v areálu Bzzukot v Židenicích**
- 16. Ploty na Komunitním a volnočasovém centru se zázemím pro Kraví horu**

Podrobné výsledky hlasování, včetně popisu konkrétních projektů a vyjádření odborů MMB a městských částí, jsou stále k dispozici na webových stránkách. Dne 13. prosince 2017 se v sále Rady města Brna za účasti radního pro oblast otevřenosti města a participaci obyvatel Tomáše Koláčného konalo slavnostní setkání 16 navrhovatelů vítězných projektů s primátorem Petrem Vokřálem. Primátor navrhovatelům vítězných projektů pogrataloval a předal symbolický šek s názvem projektu a finanční částkou, kterou město Brno pro jednotlivé projekty v roce 2018 ze svého rozpočtu uvolní. Slavnostní vyhlášení prvních třech projektů s nejvíce hlasy se opět za účasti radního Tomáše Koláčného a primátora Petra Vokřála konalo 18. prosince na náměstí Svobody v rámci programu vánočních trhů.

Realizace vítězných projektů v roce 2018

Vítězné projekty byly na základě jednání SPS postoupeny s žádostí o realizaci příslušným odborům MMB nebo byly nabídnuty prostřednictvím zaslání žádosti o vyjádření na konkrétní městské části, na kterých jsou projekty navrženy. Jakmile budou známi realizátoři jednotlivých projektů, začnou přípravné práce na jejich realizaci. Finanční prostředky na jednotlivé projekty jsou součástí návrhu rozpočtu MMB pro rok 2018. Realizátorům projektů bude finanční částka poskytnuta neprodleně na základě schválení ZMB. Realizátoři jednotlivých projektů budou po celou dobu realizace v kontaktu s koordinátorkami participace obyvatel a budou na vyžádání poskytovat informace o průběhu realizace včetně fotodokumentace, které budou průběžně zveřejňovány na webových stránkách. Koordinátorky budou také zprostředkovávat kontakt mezi navrhovatelem a realizátory projektu, a to zejména v první fázi zpracovávání projektových dokumentací, aby se výsledná realizace projektů co nejvíce blížila jejich původním návrhům. Všechny vítězné projekty budou realizovány v roce 2018, pokud dojde k prodloužení realizace z důvodu vyšší moci bude projekt dokončen.

Evaluace prvního ročníku participativního rozpočtu

Participativní rozpočet v Brně byl založen na základě předem vytyčených východisek, které provázely celý pilotní ročník. Těmito východisky byly v první řadě vytvoření minimálních bariér pro občany, srozumitelnost a jednoduchost. Naplnění těchto východisek se uskutečňovalo ve snaze přiblížit celý participativní proces lidem. Bylo využito moderních komunikačních nástrojů, které byly vytvořeny právě s cílem srozumitelnosti a jednoduchosti při prezentaci participativního rozpočtu. Komunikace s občany a širší veřejností byla vedena především prostřednictvím webu damenavas.brno.cz a sociálních sítí Facebook a YouTube, dále přes městské zpravodaje Metropolitan a Šalina a zpravodaje městských částí. Dále byla komunikační kampaň vedena skrze explainer, LCD, CLV, výstavu na náměstí Svobody a Malinovského náměstí, reklamu v MHD, rádia, televize, spoty v nemocnicích, tištěné letáky.

Komunikační kampaň měla za cíl oslovit alespoň 10 tisíc hlasujících občanů města Brna. Tento cíl byl splněn; celkem se do finálového hlasování od 1. do 22. listopadu 2017 zapojilo 11 660 občanů. Z hlediska procentuálního zapojení oprávněných voličů byl pokořen rekord oprávněných hlasujících občanů ve srovnání s pilotními ročníky participativních rozpočtů v evropských metropolích nad 200 000 obyvatel.

V rámci projektu se uskutečnilo celkem 13 veřejných setkání. Vedle jedenácti setkání, které měly za cíl vtáhnout obyvatele Brna do aktivního zapojení při podávání návrhů a vedle Medailového setkání, se dne 12. 12. 2017 uskutečnilo také evaluační setkání, které bylo určeno především pro navrhovatele projektů v rámci pilotního ročníku a také pro veřejnost. Veřejná setkání byla nosnými částmi procesu participace. Občané se se zájmem zapojovali do rozhodování ve veřejné správě. Osvědčila se role facilitátora, který nejenže veřejná setkání moderoval, ale také plnil umírňující roli při vypjatých situacích a nepochopení ze strany veřejnosti týkající se fungování participativního procesu v rámci participativního rozpočtu. Mimo evaluační setkání s veřejností proběhlo dne 19. 12. 2017 také setkání se zástupci městských částí, kde byly rovněž nasbírány poznatky důležité pro zlepšení chodu projektu v dalších letech. Do dalšího ročníku navrhujeme zachovat počet a ráz veřejných setkání.

Vzhledem k předpokládanému vyššímu počtu podaných návrhů projektů v dalším ročníku je nutné zefektivnit posuzování proveditelnosti ze strany SPS. Stálá pracovní skupina v pilotním ročníku posoudila 162 projektů od začátku března do konce září. Pro další ročník je důležité pokračovat ve srozumitelných vyjádřeních ze strany odborů, snažit se o co nejpřesnější vyjádření a posílit interně zaisť termíny pro finálová vyjádření, která jsou následně zveřejňována na webových stránkách.

V průběhu celého roku se lidé vyjadřovali k fungování participativního rozpočtu v Brně a dávali podněty ke zvážení především prostřednictvím uveřejněného e-mailu damenavas@brno.cz. Zpětnou vazbu mohli hlasující občané také dobrovolně vyplnit v rámci finálového hlasování nebo ji sdělit na veřejném evaluačním setkání. Mezi nejčastější podněty na zlepšení a vytyčené cíle patří: vyšší počet zapojených

občanů do hlasování; asistence starším občanům při finálovém hlasování; větší přehlednost webu a hlasovací galerie; efektivnější komunikační kampaň; sjednocení popisu navrhovaných projektů s důrazem na kvalitu obsahu a jednoduchá vysvětlení veřejné přínosnosti pro lepší orientaci v předpokládaném vyšším počtu proveditelných projektů; lepší komunikace problémů při hlasování – posílení metodických návodů hlasování.